

Съставител *Давид Енгелс*

ОБНОВЛЕНИЕТО НА ЕВРОПА

*В защита на хеспериалистичен
нов строеж*

София, 2022

DAVID ENGELS (Hg.)
RENOVATIO EUROPAE

Plädoyer für einen hesperialistischen Neubau Europas

© Manuscriptum Verlagsbuchhandlung Thomas Hoof KG.
Lüdinghausen und Berlin 2019

„Катехон“ е импринт на издателство „Изток-Запад“

© Издателство „Изток-Запад“, 2022

Всички права на български език запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде възпроизвеждана или предавана под каквато и да е форма и по какъвто и да било начин без изричното съгласие на издателство „Изток-Запад“.

© Мартин Петрушев, превод, 2022

© Деница Трифонова, оформление на корицата, 2022

ISBN 978-619-01-1067-5

Давид Енгелс
(съставител)

Обновлението
на
ЕВРОПА

В ЗАЩИТА НА
ХЕСПЕРИАЛИСТИЧЕН
НОВ СТРОЕЖ

Превод от немски
Мартин Петрушев

КАТЕХОИ

КАТЕХОН

Водещ редактор
проф. Иво Христов

№1	Клаус Шваб	<i>Капитализъм на заинтересованите</i>
№2	Николай Вавилов	<i>Некоронованите крале на червен Китай</i>
№3	Иво Христов	<i>Не пожелахте да чуете</i>
№4	Джоузеф Плъмър	<i>Тайните структури на властта</i>
№5	Димитър Събев	<i>Маркетинг, потребление и икономически растеж</i>
№6	Андрей Фурсов	<i>Водораздел</i>
№7	Уан Йуей	<i>Глобализация по китайски</i>
№8	Александър Дугин	<i>Четвъртият път</i>
№9	Едуард Грифин	<i>Създанието от Джекил Айлънд</i>
№10	Д-р Анна Лембке	<i>Допаминов свят</i>
№11	Алексей Вандам	<i>Геополитика и геостратегия</i>
№12	Даниел Естулин	<i>Институтът „Тависток“</i>
№13	Имануел Уолърстийн	<i>Исторически капитализъм</i>
№14	Съст. Урих Мис	<i>Великото зануляване</i>
№15	Андрей Фурсов	<i>Оргазмът на богомолката</i>
№16	Съст. Давид Енгелс	<i>Обновлението на Европа</i>

Съдържание

Предговор	9
<i>Давид Енгелс</i>	
Въведение към българския превод на „Обновлението на Европа“	11
<i>Давид Енгелс</i>	
Въведение	13
<i>Юстина Шулиц</i>	
Обновяването на Европа	17
<i>Давид Енгелс</i>	
Прогрес, социално инженерство и въпросът за идентичността на Европа	25
<i>Зджислав Краснодембски</i>	
По пътя към нова европейска конституция?	39
<i>Андраш Ланчи</i>	
Имиграция: гостоприемство и обща ползност	67
<i>Шантал Делсол</i>	

По пътя към възраждане на континенталния европейски икономически модел	83
<i>Макс Оте</i>	
Европейското семейство между авангарда и традицията	91
<i>Биргит Келе</i>	
Естетичен патриотизъм за Европа	105
<i>Джонатан Прайс</i>	
По пътя към християнството на ХХІ в.	125
<i>Алвино-Марио Фантини</i>	
Локализъм, регионализъм, национализъм – хеспериализъм?	141
<i>Давид Енгелс</i>	
Перспективи: завръщането на историята	163
<i>Давид Енгелс</i>	
За авторите	173

Не всяко злато сияе,
не всеки скиталец е враг;
здрав старец не вехне до края,
не жари слана корен як.
Ще лумне пак пламък изгаснал,
над сянката – лъч засиял;
строшеният меч ще зарасне,
сваленият пак ще е крал.

Превод: Любомир Николов-Нарви
„Властелинът на пръстените“.
Книга втора, глава втора
„Съветът на Елронд“

Прегговор

Тази книга е резултат от изследователската инициатива „Обновяването на Европа“ на институт „Заходни“ в Познан (Полша), който в периода 2018–2019 г. свика и координира няколко международни експертни групи във връзка с необходимостта от реформиране на Европейския съюз. Една от тези групи, водена от издателя на тази книга, се занимаваше с важните теми за „идентичност и ценности“ и се събра във Варшава на 6 март 2019 г. в присъствието на високопоставени представители на полското правителство и парламент, за да обсъди становищата, публикувани в този сборник.

Бих искала да изкажа искрените си благодарности на всички участници. На първо място на д-р Юстина Шуц, директор на институт „Заходни“, без която тази инициатива би била невъзможна, на проф. д-р Магдалена Байнчик, която оглавява група от експерти по правните въпроси на реформата за ЕС, съответстваща на представения тук проект, на д-р Карол Янош за логистичната подкрепа на конференцията и на проф. д-р Зджислав Краснодембски, зам.-председател на Европейския парламент, който даде първоначалния тласък на това сътрудничество.

*Давид Енгелс
Констанчин-Йежърна,
март 2019 г.*

Въведение

към българския превод на „Обновлението на Европа“

ЗА МЕН е огромна радост и чест след българския превод на книгата ми „Какво да се прави“* да мога да представя на българските читатели и сборника с текстове „Обновлението на Европа“. Сърдечно благодаря първо на издателство „Изток-Запад“, а след това и преди всичко на моя преводач г-н Мартин Петрушев за проявения интерес към моя труд.

Европа се намира в разгара на фундаментална криза на идентичността и много малко страни са в състояние да разберат пълните мащаби на тази криза така, както България. Докато принадлежността към Запада е историческа даденост за държави като Франция или Италия и докато кризата на късната капиталистическа икономическа и постнационална политическа система остави западната част на континента сравнително незасегната, ситуацията в България е съвсем различна.

Разположени в критичната пресечна точка на европейската, ислямската и руската култура, българите разглеждат въпроса за собствената си културна идентичност като същинския смисъл на многовековната си история и за разлика от много други европейски страни при тях този въпрос е свързан със съзнателно решение, а не с географско-историческа даденост: за България желанието да бъде част от Европа не е съдба, а избор, и затова останалите европейци трябва да бъ-

* Изд. „Изток-Запад“, 2021, прев. Мартин Петрушев. – Б.изд.

дат още по-благодарни да имат тази горда и богата нация на своя страна. А по отношение на икономиката и политиката през дългите десетилетия на страдания и експлоатация българите разбраха, че нито социалистическата, нито капиталистическата система могат да бъдат гаранция за благосъстояние, свобода и укрепване на собствената идентичност, ако не са изпълнени с онзи дух на достойнство, патриотизъм и трансцендентна отговорност, за който създадох термина „хеспериализъм“.

Колкото повече западните народи се отдалечават от любовта към собственото си историческо наследство, което неизменно включва вярата в истинското, красивото и доброто, толкова повече Европа ще се преобразява в материалистична, хедонистична, трансхуманна, глобалистична и постисторическа антиутопия, от която страдат преди всичко онези нации, които са най-слабата брънка във веригата на европейските страни.

По тази причина истинският ключ към едно достойно за човека бъдеще също не се крие в привидно безалтернативен „прогресивизъм“, който ще доведе до окончателно скъсване с нашата идентичност и следователно с всичко, което в действителност ни прави човеци, а по-скоро в завръщането към великото наследство на нашето минало – минало, което в голяма част от случаите не е специфично национално явление, а по-скоро опит, споделен от целия Запад.

Единствено на тази основа можем не само да заздравим националните си демокрации, но и да спасим Европейския съюз в мутирането му от гарант на нашата историческа идентичност в най-големия ни враг, горчиво разочароващ именно онези нации, които са се присъединили към него с доверие и идеализъм след дълги десетилетия на потисничество.

*Давид Енгелс
Варшава, май 2022 г.*

Въведение

Изглежда, че в Европейския съюз настъпва време на промяна. Интелектуалното вълнение около ЕС се дължи не само на факта, че британците напускат съюза и че в края на май ще се проведат избори за Европейски парламент, които, както знаем, винаги предизвикват дебати. Необходимостта от реформи в ЕС по-скоро съответства на един нов цайтгайт*, който предвид вътрешните и външните заплахи за континента все повече се бори за обединителни идеи. Институт „Заходни“ (Западен институт) в Познан следи с голямо вълнение това съревнование на идеи дори само заради профила си на дейност. Като институция, която от 75 години подкрепя инициативата за свързването на Полша със Запада, институтът иска да остане верен на своята традиция и да участва активно в този дебат.

Подобна възможност се предоставя за първи път на институция в Полша в такава форма. Както всички държави членки, които се присъединиха към Европейския съюз след 2004 г., така и Полша беше задължена да възприеме и въведе в употреба правилата и концепциите, които вече съществуваха в ЕС. Но този път е различно. Като вече опитен член на Европейския съюз, чиито граждани са силно заинтересовани от запазването на ЕС, за нас е естествено да дадем своя интелектуален принос към дебата за бъдещето му. Въпросът, на който трябва да се отговори, е какво трябва да се промени, за да може основната мисия на

* От нем. ез. Zeitgeist – дух на времето.
(Всички бележки под линия с изключение на изрично отбелязаните са на преводача.)

ЕС за осигуряване на просперитет и мир за всички негови членове да остане такава и да се осъществи.

Тази публикация, която ще излезе и на полски, английски и френски език, е първата от поредица трудове, посветени на многобройните предизвикателства, които крие реформата на ЕС, и се занимава най-вече с въпроса за идентичността на Европа; освен това вече са планирани и други сборници, посветени на конституционното право и на икономическото право.

В този процес на обмен на идеи два аспекта ни се струват особено важни. От една страна, нашата дългосрочна цел е да представим солидна и съставена в писмен вид концепция за възможни реформи. От друга страна, също толкова важно е да се отработи и разясни понятието „европейски“. В есето си „Какво е европейско“ (2006) Адолф Мушг изтъква характерната култура на европейския дискурс. Особеното в случая е да се противопоставяме на противоречията, да понасяме разочарованията и да позволяваме съществуването на конфликти, докато запазим пълното съзнание за амбивалентността на всички предлагани решения. Ето защо тогава Адолф Мушг видя в новите членове на ЕС от Източна и Централна Европа източник на надежда за съживяване на европейския дискурс. Тези страни, каза той, са достатъчно „непокорни“, за да настояват за своята идентичност въз основа на собствения си опит и история, като по този начин внасят нов вятър в дебата за известния европейски девиз „Единство в многообразието“.

Този специфичен тип европейски дискурс ни се струва правилен с оглед на противоречивите предизвикателства, които се налага да бъдат посрещнати. Защото е точно толкова трудно да си представим Европа с граници, колкото и Европа без граници. Икономиката не е достатъчна като основа на Европа, но е също толкова трудно да си представим европейското обединение без икономическо сближаване. Европейските национални държави засилват тенденциите към партикуларизъм* и фрагментация в ЕС; без националните държави обаче едва ли

* Стремех за повече права на отделна част (аспект) или малцинство в дадена държава.

би могло да се осъществи жизненоважното участие на гражданите в политическия и икономическия живот.

Но да се разработят концепции за реформи, като се признае националното и културното многообразие, е по-лесно да се каже, отколкото да се направи. Колко по-бързо и по-лесно би било просто да напишем собствените си мисли на хартия и едва след това да ги обсъдим пред европейската публика! При съставянето на този сборник обаче ние съзнателно избрахме потрудния, но затова пък по-възнавущ европейски път. Ето защо тази публикация е резултат от оживен дебат между изтъкнати мислители от най-различни културни и национални контексти, чиито позиции след интензивно обсъждане и съгласуване са събрани между кориците на тази книга. Трябва обаче да се признае, че подобни процеси на разбиране, основани на участието, изискват личности с организационен талант и усет за обогатяване чрез културните различия. Проф. Давид Енгелс е такава личност. Много му благодаря за ангажираността в създаването на тази книга.

*Юстина Шуц
Познан, март 2019 г.*